

Nr 109

Av herr Ernulf, *angående ersättning till vittne vid domstol.*

Den som kallas att inställa sig som vittne vid en domstol har i princip rätt till ersättning för sin inställelse. Om ersättning skall utges av part, vilket är det vanliga i tvistemål, skall den enligt 36 kap. 24 § rättegångsbalken innefatta gottgörelse för nödiga kostnader till resa och uppehälle samt för tidsspillan efter vad domstolen finner skäligt. Skall ersättningen utgå av allmänna medel, vilket är det vanliga i brottmål, gäller i stort sett detsamma enligt reglerna i kungl. kungörelsen den 13 maj 1966 om ersättning av allmänna medel till vittnen m. fl. Den skillnaden föreligger dock att ersättning av allmänna medel är maximerad till vissa i kungörelsen angivna belopp.

I kungörelsen stadgas beträffande tidsspillan att ersättning utgår endast om det kan antagas att vittnet går miste om inkomst eller på annat sätt lider ekonomisk förlust. Samma begränsning tillämpas också i praxis när ersättning bestäms enligt det ovan nämnda lagrummet, alltså då part skall betala ersättningen. Detta innebär t. ex. att den som kallats att vittna under sin semester åtminstone som regel inte får ersättning för tidsspillan, eftersom han ju inte går miste om någon inkomst och inte heller anses lida någon ekonomisk förlust genom att använda en semesterdag till inställelsen som vittne. Detsamma gäller en person utan förvärvsarbete, t. ex. en studerande, en hemmafru eller en pensionär.

Att på kallelse inställa sig som vittne vid domstol anses vara en medborgerlig skyldighet, som inte utan vidare medför anspråk på ersättning för inställelsen. För ett nutida betraktelsesätt och med de ökade ekonomiska resurser samhället numera har till sitt förfogande synes dock en mera generös attityd i ersättningsfrågan vara naturlig. Den som måste använda en semesterdag för vittnesinställelse borde enligt min mening ersättas — utöver kostnad för resa och uppehälle — med det belopp det skulle kosta honom att ta motsvarande ledighet utan lön vid ett senare tillfälle, d. v. s. i regel med en dagsinkomst. Och för den icke förvärvsarbetande kan vittnesinställelsen mycket väl vålla avbräck, även om det inte är fråga om en direkt ekonomisk förlust. För sådana fall synes en schablonmässigt beräknad ersättning kunna vara lämplig, om någon speciell beräkningsgrund inte motiveras av omständigheterna i det enskilda fallet.

Frågan om ersättning för vittnesinställelse har väl i regel inte någon

större ekonomisk vikt för vederbörande. Betydelsen ligger kanske främst på det psykologiska planet. De flesta människor torde känna olust inför en inställelse som vittne. Det är önskvärt att denna känsla inte efter inställelsen får ytterligare näring genom att domstolen förklarar att vittnets tidsspillan inte anses värd att ersätta. Från statsfinansiell synpunkt kan några betänkligheter knappast möta.

Reglerna om vittnesersättning i den ovan nämnda kungörelsen gäller också beträffande sakkunnig som inte utsetts av rätten och beträffande målsägande som höres i anledning av åklagarens talan. Ändrade regler om vittnesersättning bör naturligen avse även dem.

På grund av vad ovan anförts hemställer jag,
att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t begära förslag till ökad rätt till ersättning vid inställelse som vittne inför domstol i enlighet med vad som anförts i denna motion.

Stockholm den 15 januari 1970

Gudmund Ernulf (fp)

Nr 110

Av herr Wikström, angående *straffbestämmelserna för onykterhet till sjöss*.

(Lika lydande med motion nr 121 i Andra kammaren)

Stockholm den 20 januari 1970

Jan-Erik Wikström (fp)